

Sygn. akt II CSKP 213/22

POSTANOWIENIE

Dnia 24 marca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marta Romańska (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Paweł Grzegorzczuk

SSN Monika Koba

w sprawie z wniosku J. B.

z udziałem H. Ł. B.

o dział spadku i podział majątku wspólnego

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 24 marca 2022 r.,

skargi kasacyjnej uczestniczki

od postanowienia Sądu Okręgowego w W.

z dnia 7 czerwca 2019 r., sygn. akt V Ca [...],

**uchyla zaskarżone postanowienie i sprawę przekazuje Sądowi
Okręgowemu w W. do ponownego rozpoznania i orzeczenia
o kosztach postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wnioskodawczyni J. B. wniosła o zniesienie współwłasności nieruchomości położonej w W. przy ul. M. nr (...) o pow. 763 m², zabudowanej domem o pow. 120 m², stanowiącej współwłasność w 5/6 części wnioskodawczyni i w 1/6 H. B., przez jej przyznanie w całości wnioskodawczyni i zasądzenie na rzecz H. B. spłaty w kwocie 333.333 zł, płatnej w ciągu 8 miesięcy od uprawomocnienia postanowienia, obliczonej przy założeniu, że nieruchomość jest warta 2.000.000 zł. Podała,

że zamieszkuje na nieruchomości wraz z matką stron W. B., zaś uczestniczka jest właścicielką mieszkania przy ul. G. w W.

Uczestniczka H. B. wyjaśniła, że źródłem współwłasności stron jest dziedziczenie po ojcu E. B., któremu prawo do nieruchomości przysługiwało na zasadzie wspólności ustawowej z żoną W. B.. Wspólność ustała przez jego śmierć, a majątek nią objęty wymaga podziału. Wnioskodawczyni wniosła wówczas o dział spadku po E. B. i podział majątku wspólnego W. B. i E. B., przy założeniu, że w skład spadku i majątku wspólnego wchodzi jedynie nieruchomość.

Uczestniczka wskazała, że w spadku po E. B. pozostał udział w 1/2 części w majątku wspólnym E. B. i W. B., na który poza nieruchomością w W. przy ul. M. nr (...), składają się także: 1) środki zgromadzone na rachunkach w K. w W. w łącznej kwocie około 60.000 zł oraz 2) jednostki uczestnictwa funduszy inwestycyjnych D. o wartości około 50.000 zł. Zażądała też rozliczenia pożytków cywilnych pobranych ze spadku przez wnioskodawczynię i W. B. w postaci czynszów z najmu powierzchni na tablice reklamowe przez zasądzenie od wnioskodawczyni i W. B. solidarnie na jej rzecz kwoty 33.000 zł. Uczestniczka zakwestionowała wartość nieruchomości przy ul. M. nr (...) w W. oznaczoną we wniosku oraz wniosła o zasądzenie na jej rzecz od wnioskodawczyni kwoty 50.000 zł tytułem wynagrodzenia za posiadanie przedmiotów wchodzących w skład spadku.

W toku postępowania zmarła W. B. Wnioskodawczyni wniosła wówczas o dział spadku po niej i zaliczenie na poczet schedy spadkowej darowizny środków pieniężnych w kwocie 46.139,97 USD, którą zmarła uczyniła na rzecz uczestniczki. Podała, że w skład majątku wspólnego spadkodawców wchodziło też 9 obrazów i srebrna biżuteria. Uczestniczka wniosła natomiast o ustalenie, że nie była ważna umowa z 10 czerwca 2011 r., na podstawie której W. B. darowała udział w wysokości 4/6 w nieruchomości przy ul. M. nr (...) w W. na rzecz wnioskodawczyni. Z powodu zaawansowanej choroby Alzheimera W. B. znajdowała się bowiem w stanie wyłączającym świadome powzięcie decyzji. Uczestniczka przyznała, że w skład majątku wspólnego wchodziły ruchomości w postaci obrazów i biżuterii wskazanych przez wnioskodawczynię, a nadto złoty pierścionek z ametystem i brylantami z białego i zwykłego złota będący w posiadaniu wnioskodawczyni.

Uczestniczka zaprzeczyła temu, że otrzymała od spadkodawczyni darowiznę w kwocie 46.139,97 USD podlegającą zaliczeniu na poczet schedy spadkowej.

Postanowieniem z 19 grudnia 2017 r., Sąd Rejonowy w W.: (I) ustalił, że majątek wspólny E. B. i W. B. ma wartość 1.136.190,90 zł, a w jego skład wchodzi: 1) nieruchomość w W. przy ul. M. nr (...), zabudowana domem jednorodinnym o wartości 863.000 zł; 2) środki pieniężne zgromadzone na lokatach walutowych w P. S.A. w W. o wartości 163.541,96 zł; 4) środki pieniężne zgromadzone na rachunku bankowym w K. S.A. w W. w wysokości 60.400 zł; jednostki uczestnictwa w Funduszu I. zarządzanym przez I. S.A. w W. o wartości 48.588,86 zł; 5) ruchomości o łącznej wartości 660 zł, w tym 9 obrazów i srebrna biżuteria; (II) ustalił, że spadek po E. B. ma wartość 568.095,45 zł, a w jego skład wchodzi udziały w wysokości 1/2 w składnikach majątkowych opisanych wyżej; (III) ustalił, że W. B., wnioskodawczyni i uczestniczka dokonały częściowego pozasądowego podziału majątku wspólnego E. B. i W. B. oraz częściowego pozasądowego działu spadku po E. B. dotyczącego składników opisanych pkt I. 3-4 postanowienia; (IV) ustalił, że W. B. dokonała darowizny środków pieniężnych na rzecz uczestniczki o wartości 142.782,60 zł; (V) ustalił, że umowa darowizny udziałów we własności nieruchomości przy ul. M. nr (...) w W. z 10 czerwca 2011 r. jest nieważna; (VI) ustalił, że spadek po W. B. ma wartość 576.634,87 zł, a w jego skład wchodzi: 1) udział w wysokości 4/6 w nieruchomości w W. przy ul. M. nr (...), o wartości 575.773,32 zł; 2) udziały w wysokości 4/6 w ruchomościach o łącznej wartości 440 zł; 3) środki pieniężne zgromadzone na rachunkach i lokacie walutowej w W. S.A. w W. o wartości 861,55 zł; (VII) dokonał podziału majątku wspólnego E. B. i W. B., działu spadku po E. B., działu spadku po W. B. oraz zniesienia współwłasności w ten sposób, że: (1) 1) nieruchomość w W. przy ul. M. nr (...) przyznał wnioskodawczyni; 2) ruchomości o łącznej wartości 560 zł przyznał wnioskodawczyni; 3) ruchomości o łącznej wartości 100 zł przyznał uczestniczce; 4) środki pieniężne zgromadzone na rachunkach i lokacie walutowej w W. S.A. w W. o wartości 861,55 zł przyznał wnioskodawczyni; 5) środki pieniężne zgromadzone na lokatach walutowych w P. S.A. w W. o wartości 81.770,98 zł przyznał uczestniczce; (2) zaliczył na poczet schedy spadkowej po W. B. darowiznę środków pieniężnych wartości 142.782,60 zł na rzecz uczestniczki; (3) tytułem

wyrównania udziałów zasądził od wnioskodawczynie na rzecz uczestniczki kwotę 361.465,31 zł płatną w terminie 3 miesięcy od uprawomocnienia orzeczenia; (VIII) zasądził od wnioskodawczynie na rzecz uczestniczki kwotę 19.524,24 zł tytułem rozliczenia pożytków pobranych przez W. B. i wnioskodawczynię od S. Sp. z o.o. w W.

Sąd Rejonowy ustalił, że E. B. i W. B. pozostawali we wspólności ustawowej małżeńskiej od 9 grudnia 1961 r. (zawarcie małżeństwa) do 24 sierpnia 2002 r. (śmierć E. B.). Udziały E. B. i W. B. w majątku wspólnym były równe. Spadek po E. B. nabyły na podstawie ustawy żona i córki - wnioskodawczynie i uczestniczka po 1/3 części każda z nich. Spadek po W. B. zmarłej 19 maja 2014 r. nabyły na podstawie ustawy wnioskodawczynie i uczestniczka po połowie.

W skład majątku wspólnego E. B. i W. B. wchodziły składniki wymienione w pkt I postanowienia z 19 grudnia 2017 r. o wartości 1.136.190,90 zł, z czego spadek po E. B. ma wartość 568.095,45 zł i obejmuje udziały w wysokości po 1/2 we wspólnych składnikach majątkowych.

W. B., wnioskodawczynie i uczestniczka częściowo podzieliły majątek wspólny E. B. i W. B. oraz spadek po E. B., a podziałem objęły środki zgromadzone na rachunku bankowym w K. S.A. w W. w kwocie 60.400 zł oraz jednostki uczestnictwa w Funduszu I. o wartości 48.588,86 zł.

Na skutek dyspozycji W. B. kwoty znajdujące się na rachunkach walutowych w P. S.A. w W., tj. 8.516,48 USD i 37.623,49 USD były przedmiotem przekazu bankowego z 27 sierpnia 2002 r. i rachunki te zostały zlikwidowane.

W. B. darowała uczestniczce środki w wysokości 142.782,60 zł. Kwotę 80.500 zł przełała 3 maja 2003 r., zaś kwotę 25.500 zł - 5 maja 2003 r. Kwota 25.500 zł została przełana na rachunek S. Sp. z o.o., od której mąż uczestniczki, pozostający z nią w rozdzielności majątkowej małżeńskiej, nabył 29 maja 2003 r. mieszkanie. Kwoty 5.400 USD i 4.974,74 USD zostały wypłacone gotówką z rachunku W. B. przez uczestniczkę. Odpowiadają one kwocie 36.782,60 zł po przeliczeniu na złotówki według kursu PLN/USD 3,5454 obowiązującego w dniu zamknięcia rozprawy, tj. 5 grudnia 2017 r.

Umową z 10 czerwca 2011 r. W. B. darowała wnioskodawczynie udział w wysokości 4/6 w zabudowanej nieruchomości przy ul. M. nr (...) w W.. Znajdowała się wówczas w stanie wyłączającym świadome powzięcie decyzji ze względu na ołępienie wywołane chorobą Alzheimera, a to powoduje nieważność umowy. Na mocy postanowienia z 26 marca 2013 r. W. B. została całkowicie ubezwłasnowolniona z powodu zaburzeń psychicznych.

W skład spadku po W. B. wchodzą składniki wymienione w pkt VI postanowienia z 19 grudnia 2017 r. o łącznej wartości 576.634,87 zł.

W. B. i wnioskodawczynie pobierały pożyczki z najmu powierzchni na podlegającej podziałowi nieruchomości. W okresie od 24 sierpnia 2002 r. do 9 czerwca 2011 r. ich kwota wyniosła 88.521,69 zł. Po 10 czerwca 2011 r. W. B. pobrała pożyczki w kwocie 26.559,04 zł, zaś wnioskodawczynie w kwocie 19.868,37 zł. Wartość pożyczek należnych uczestniczce stosownie do wysokości jej udziału we własności nieruchomości wyniosła 19.524,24 zł.

Rachunki w P. S.A. w W. zostały zamknięte po śmierci E. B. Sąd Rejonowy przyjął, że środki zgromadzone na tych rachunkach, wchodzące w skład majątku wspólnego i spadku po E. B., nie weszły do spadku po W. B..

Sąd Rejonowy uznał, że spadkodawczynie darowała uczestniczce środki o wartości 142.782,60 zł, które zostały przeznaczone na nabycie mieszkania kupionego przez męża uczestniczki ze wskazaniem, iż nabycie następuje do majątku osobistego, lecz niewątpliwie z zamiarem zaspokajania w nim także potrzeb uczestniczki i w warunkach, gdy poczyniła ona nakład na to nabycie.

Sąd Rejonowy wyjaśnił, że wspólność ustawowa małżeńska W. B. i E. B. ustała przed wejściem w życie ustawy z 17 czerwca 2004 r. o zmianie ustawy - Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 162, poz. 1691), dlatego na zasadzie art. 5 ust. 5 pkt 3 tej ustawy do podziału majątku wspólnego małżonków i do zwrotu wydatków i nakładów dokonanych z majątku wspólnego na majątek osobisty lub z majątku osobistego na majątek wspólny stosuje się przepisy dotychczasowe.

Sąd Rejonowy przytoczył art. 1039 § 1 i art. 1042 § 1 k.c. i wyjaśnił, że zaliczeniu na poczet schedy spadkowej po W. B. podlega darowizna na rzecz uczestniczki o wartości 142.782,60 zł, dokonana w 2003 r.

Sąd Rejonowy wskazał, że podziału majątku wspólnego, działu spadku i zniesienia współwłasności dokonał przez przyznanie poszczególnych składników wnioskodawczyni i uczestniczce zgodnie z ich zgodnymi wnioskami oraz zasądził między nimi spłaty tytułem wyrównania udziałów. Ich termin określił z uwzględnieniem długości postępowania, pozwalającej na zgromadzenie środków na ten cel.

O pobranych pożytkach rozstrzygnął na podstawie art. 45 k.r.o. w zw. z art. 46 k.r.o., art. 686 k.p.c., art. 688 k.p.c. i art. 61 §1 i § 2 k.p.c. Ich wysokość wyliczył w oparciu o art. 207 k.c.

Postanowieniem z 7 czerwca 2019 r., na skutek apelacji uczestniczki od postanowienia Sądu Rejonowego z 19 grudnia 2017 r., Sąd Okręgowy w W. zmienił to postanowienie w ten sposób, że usunął z punktu VII dotychczasowy podpunkt 5, a podpunktom 6,7 nadał numerację odpowiednio 5 i 6 oraz oddalił apelację w pozostałej części. Oznacza to, że usunął z orzeczenia Sądu Rejonowego wypowiedź o tym, iż środki pieniężne zgromadzone na lokatach walutowych w P. S.A. w W. o wartości 81.770,98 zł przyznał w całości uczestniczce. Za zasadny uznał argument skarżącej, że w postępowaniu nie wykazano, aby w chwili śmierci W. B. środki te znajdowały się w banku. Przeciwnie, z ustaleń tych wynika, że środki z rachunków walutowych w tym banku zostały wypłacone przez W. B. i rachunki te zlikwidowano jeszcze w 2002 r. Oceniał, że w pkt VII.5 Sąd Rejonowy podzielił składnik majątku nieistniejący w chwili działu i nie uwzględnił tych środków w rozliczeniach między uczestniczkami, a zatem rozstrzygnięcie nie wywoływało ani przysporzenia uczestniczki, ani obowiązku spłaty przez wnioskodawczynię.

W pozostałym zakresie Sąd Okręgowy przyjął za własne ustalenia faktyczne Sądu Rejonowego i zaakceptował ocenę prawną tego Sądu.

W skardze kasacyjnej od postanowienia Sądu Okręgowego z 7 czerwca 2019 r. uczestniczka zarzuciła, że zostało ono wydane z naruszeniem: - art. 684

k.p.c. przez zaniechanie prawidłowego ustalenia wartości spadków i orzeczenie na podstawie wyceny nieruchomości dokonanej na kilka lat przez datą orzekania, chociaż zmiana wartości nieruchomości w czasie jest wiedzą powszechną, a pełnomocnik uczestniczki zakwestionowała aktualność operatu szacunkowego; - art. 623 w związku z art. 688 k.p.c. przez uchylenie pkt VII.5 postanowienia Sądu Rejonowego bez dokonania odpowiadającego temu działaniu zwiększenia należnej uczestniczce spłaty, co doprowadziło do wydzielenia stronom nierównych sched spadkowych; - art. 1039 § 1 k.c. przez stwierdzenie, że kwota 142.782,31 zł przekazana przez W. B. bezpośrednio deweloperowi, od którego mąż uczestniczki, pozostający z nią w rozdzielności majątkowej małżeńskiej nabył lokal mieszkalny, mogą być uznane za darowiznę na rzecz córki, podlegającą zaliczeniu na jej schedę spadkową.

Uczestniczka wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości i przekazania sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

Wnioskodawczyni wniosła o oddalenie skargi kasacyjnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Po modyfikacjach żądania wniosku przedmiotem postępowania w niniejszej sprawie był podział majątku wspólnego i działu spadku po rodzicach stron, w warunkach gdy spadkobranie było źródłem stosunku współwłasności pomiędzy nimi. Do podziału majątku wspólnego stosuje się odpowiednio przepisy o dziale spadku (art. 46 k.r.o.), zaś do działu spadku stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące zniesienia współwłasności, a w szczególności art. 618 § 2 i 3 k.p.c. (art. 688 k.p.c.).

Nie było sporu pomiędzy stronami co do tego, że przedmiotem działu pozostaje nieruchomość w W. zabudowana domem jednorodzinnym, a o wielkości udziałów stron w tej nieruchomości zadecydowało ostatecznie ustalenie, iż W. B. przysługujący jej udział we własności nieruchomości darowała uczestniczce w warunkach nieważności.

Sąd ustala skład i wartość majątku ulegającego podziałowi (art. 567 § 3 w zw. z art. 684 k.p.c.). Skład majątku wspólnego ustala się według chwili ustania tej wspólności, a skład majątku spadkowego według chwili otwarcia spadku,

natomiast ich wartość według stanu majątku oraz cen w chwili dokonywania podziału (zob. uchwała Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z 15 grudnia 1969 r., III CZP 12/69, OSNCP 1970, nr 3, poz. 39, uchwały Sądu Najwyższego z 27 września 1974 r., III CZP 58/74, OSNCP 1975, nr 6, poz. 90, z 19 maja 1989 r., III CZP 52/89, OSNC 1990, nr 4-5, poz. 60, z 7 kwietnia 1994 r., III CZP 41/94, Biul. SN 1994, nr 5, poz. 22, z 23 lutego 2018 r., III CZP 103/17, OSNC 2019, nr 2, poz. 13). Z zasady aktualności orzekania (art. 316 w związku z art. 13 § 2 k.p.c.) wynika, że przedmiotem podziału jest majątek istniejący i w stanie aktualnym na chwilę podziału, którego wartość wyznacza zakres i podstawę rozliczeń. Jak wyjaśniono w orzecznictwie, punktem wyjścia do rozliczeń jest skład majątku wspólnego w chwili ustania wspólności, ale wszelkie zmiany stanu składników mające miejsce między tą chwilą a chwilą działu, związane z ich zużyciem, ze wzrostem lub spadkiem wartości na skutek dokonanych nakładów bądź sytuacji rynkowej, pociągające za sobą skutki majątkowe w postaci różnicy wartości tego majątku, mogą być rozliczane i odpowiednio wyrównywane w postaci spłat lub dopłat (por. uchwałę Sądu Najwyższego z 23 lutego 2018 r., III CZP 103/17, OSNC 2019, nr 2, poz. 13).

Najistotniejszym składnikiem majątku podlegającego podziałowi w niniejszej sprawie była zabudowana nieruchomość w W. przy ul. (...). Zasady szacowania wartości nieruchomości zostały przez ustawodawcę sprecyzowane w ustawie z 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (tekst jedn. Dz.U. z 2021 r. poz. 1899; dalej - u.g.n.). Sąd Rejonowy ustalił wartość podlegającej podziałowi nieruchomości z zachowaniem tych zasad, na podstawie operatu szacunkowego biegłej sądowej M. K.. Operat powstał we wrześniu 2015 r., po czym w postępowaniu przed Sądem Rejonowym przez długi czas wyjaśniana była jeszcze kwestia ważności umowy darowizny udziałów w tej nieruchomości. Stosownie do art. 156 ust. 3 i 4 u.g.n. operat szacunkowy może być wykorzystywany do celu, dla którego został sporządzony, przez okres 12 miesięcy od daty jego sporządzenia, chyba że wystąpiły zmiany uwarunkowań prawnych lub istotne zmiany czynników, o których mowa w art. 154, a po upływie tego okresu po potwierdzeniu jego aktualności przez rzeczoznawcę majątkowego w sposób określony przez ustawodawcę (zob. też postanowienie Sądu Najwyższego z 20 maja 2010 r., V CSK 13/10, OSNC 2011,

nr 1, poz. 9). Sąd Rejonowy przed zamknięciem rozprawy i wydaniem postanowienia z 19 grudnia 2017 r. nie zwrócił się do rzeczoznawcy majątkowej, która sporządziła operat o jego zaktualizowanie. Postanowienie Sądu Rejonowego zostało zaskarżone przez uczestniczkę apelacją, skierowaną m.in. przeciwko rozstrzygnięciu określającemu wysokość należnych jej spłat. Na rozprawie 7 czerwca 2019 r. pełnomocnik uczestniczki wniósł o dokonanie ponownej wyceny nieruchomości, zarzucając, że wartość ustalona w 2015 r. zdeaktualizowała się. Stwierdził, że w warunkach rynkowych z czerwca 2019 r. wynosi ona ponad milion złotych. Alternatywnie pełnomocnik zażądał zwrócenia się do biegłej, czy podtrzymuje dokonaną wycenę.

Oddalając powyższe wnioski Sąd Okręgowy zaakcentował, że uczestniczka nie sformułowała tego rodzaju zarzutów w piśmie, które złożyła jako apelację. Stawiając uczestniczce tego rodzaju zarzut Sąd Okręgowy nie wziął pod uwagę, że apelacja nie jest środkiem zaskarżenia tak sformalizowanym, żeby wykluczone było podnoszenie w czasie rozprawy, na której jest rozpoznawana nowych zarzutów w wyznaczonych jej treścią granicach zaskarżenia, zwłaszcza w odniesieniu do przepisów, które Sądy *meriti* powinny zastosować z urzędu w celu sprostania wymaganiom orzeczenia zgodnie z zasadą aktualności o wartości podlegającego podziałowi majątku. Trzeba też zauważyć, że od chwili sporządzenia operatu, na bazie którego doszło do oznaczenia wartości najpoważniejszego składnika majątku spadkowego do chwili prawomocnego orzeczenia o dziale spadków minęły blisko cztery lata. Okres ten znacznie przekracza czas aktualności operatu oznaczony przez ustawodawcę w art. 156 ust. 3 u.g.n., a wiedzę o wzroście cen nieruchomości położonych w dużych miastach, który miał miejsce w latach 2017-2019 można uznać za powszechną.

Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w postanowieniu z 10 lipca 2020 r., II CSK 583/18, w świetle art. 45 i 46 k.r.o. oraz 567 § 1 k.p.c., w skład majątku wspólnego podlegającego podziałowi wchodzi składniki majątkowe istniejące w nim w chwili ustania wspólności i znajdujące się w nim jeszcze faktycznie w chwili dokonywania podziału. W ramach postępowania działowego rozliczeniu podlega całość stosunków majątkowych między małżonkami według stanu na dzień ustania wspólności, natomiast przedmiotem podziału pozostaje stan czynny masy

majątkowej w czasie orzekania o podziale (tylko aktywa); sąd nie uwzględnia przy podziale majątku wspólnego składników majątku, które po dniu ustania wspólności, a przed dniem podziału, zostały zbyte, utracone, zniszczone lub zużyte przez oboje małżonków lub jednego z nich; na wniosek zainteresowanych rachunkowo uwzględnia ich wartość, jeśli z ustaleń konkretnego przypadku wynika, że zostały zbyte lub zużyte bezpodstawnie, roztrwonione lub umyślnie zniszczone.

Sąd Rejonowy za objęte majątkową wspólnością W. B. i E. B. oraz także za przedmiot spadku po E. B. uznał środki w kwocie 163.541,96 zł zgromadzone na lokatach walutowych. Jak ustalił następnie, środki te zostały wypłacone z rachunków po śmierci E. B. i nie weszły w skład spadku po W. B., lecz ich połowę (kwotę 81.770,98 zł) Sąd Rejonowy przyznał uczestniczce na własność. Trzeba zauważyć, że Sąd Rejonowy w motywach orzeczenia nie przedstawił metody, którą zastosował w celu oznaczenia wartości pobranych przez strony ze spadków i przyznanych im w postępowaniu działowym oraz należnych uczestniczce spłat, nie wyjaśnił też, w jaki sposób zadysponowanie na rzecz uczestniczki kwoty 81.770,98 zł wpłynęło na rozliczenia, które przeprowadził. Sąd Okręgowy rozliczeń tych nie weryfikował, gdyż nie wynika to z motywów zaskarżonego postanowienia, a jedynie pominął orzeczenie o przyznaniu uczestniczce kwoty 81.770,98 zł ze spadku po E. B.. O tym, że tego rodzaju korekta nie wpływa na rozliczenia z majątku spadkowego, do których powinno dojść między stronami, powinno przekonywać uzasadnienie orzeczenia przedstawiające sposób dojścia do określenia wartości podlegającego podziałowi majątku (w okolicznościach niniejszej sprawy – z uwzględnieniem darowizn zaliczonych na schedę spadkową), wartość składników majątku zatrzymanych przez wnioskodawczynię i uczestniczkę oraz przyznanych im w postanowieniu działowym.

Niezasadny natomiast okazał się zarzut naruszenia przez Sąd Okręgowy art. 1039 § 1 k.c. Z przepisu tego wynika obowiązek zaliczenia na schedę spadkową darowizn poczynionych przez spadkodawcę na rzecz spadkobierców, jeżeli okaże się, że spadkodawca takie darowizny poczynił. W świetle ustaleń faktycznych poczynionych w sprawie, których nie mogą dotyczyć zarzuty kasacyjne i którymi Sąd Najwyższy przy rozpoznawaniu skargi kasacyjnej pozostaje związany (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.), W. B. poczyniła na rzecz uczestniczki

darowizny, które nawet jeśli posłużyły na nabycie mieszkania przez męża uczestniczki na jego majątek osobisty, to stały się nakładem uczestniczki na ten majątek możliwym do ewentualnego rozliczenia między małżonkami, a zatem wzbogacającym uczestniczkę.

Mając na uwadze skuteczne podniesienie przez uczestniczkę zarzutów naruszenia art. 684 k.p.c. i art. 623 w związku z art. 688 k.p.c., na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.